Kilenczedik évfolyam. 215-ik szám. Kolozsvártt, 1879. szombat szeptember 20.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Bor-kiállitás

Brassóban és Sepsi-Szent-Györgyön.

II.

Ha mindjárt sok áruczikknek a Külföldön kell piaczot keresnünk, mindazonáltal nem szabad elhanyagolnunk a belföldi kereskedelmet sem; ellenkezőleg arra kell törekednünk, hogy helyesebb intézkedésekkel a hazai piaczot is egészen meghóditsuk s az idegen concurrentiát kiszoritsuk. A belföldi piacz mindig a legfontosabb volt és marad, és szorgalommal, meg értelmiséggel lehet meghóditni s megtartani és nem védvámokkal, az annyira szükséges concurrentiát le kell győzni; s ha ezt elérhetjük, akkor miénk a piacz s a miénk is marad, föltéve, hogy folyvást haladunk előre.

A kereskedelmi összeköttetéseket és viszonyokat az ország északi és déli részei között épen kereskedelmünk és iparunk fejlődése érdekében cultiválni kell; különben e viszonyok, melyek ma még nem is léteznek, rég kifejlődtek volna, ha azokat a belföldi vasutakon olcsóbb fuvardíj tételekkel előmozditottuk volna. Ez részben egyuttal a belföldi productio részére is védelem, oltalom.

S ez oltalmat meg is kellene már adni a belföldi productiónak; mert fuvardíjtételeink valóban abnormisan magasak. Elvégre már be kellene látni a miniszterium döntő és szakértő köreiben, hogy egy keletkező iparnak még nem igen lehetnek egész vaggon-szállitmányai, s hogy ennélfogva a kisebb küldeményeket is kedvezményekben kell részeltetni.

Annak a reménynek adunk kifejezést, hogy a sepsiszentgyörgyi kiállitásra az egész ország belsejéből nagy mennyiségben fognak küldetni mindazon kiállitási czikkek, melyek a szomszéd keleten is piaczra számithatnak; liszt, húsnemüek, gyümölcs, szőllő, bor, sör, hüvelyes vetemény, méz, viasz stb., mind olyan áruk, melyeket Romániába mind jól lehetne exportálni. Lám a német Zollverein ezüstáruit egészen Galaczig viszi; olyan kalapokat pedig, amilyeneket eddig Kézdi-Vásárhely és Brassó szolgáltatott Romániának, most Angol- és Franczia országból visznek be Romániába, még pedig olcsóbban.

Szóval, ha nem mozgunk, nem fejtünk ki lázas tevékenységet az ipar minden terén, el fogjuk veszitni a romániai és keleti piaczokat, ahelyett, hogy meghóditnók, még pedig abban a pillanatban, midőn a vasuti csatlakozás megnyiltával oly közel jutottunk a piaczokhoz.

A mi a boroknak a szentgyörgyi kiállitásra leendő küldését illeti, megemlitjük még itt, hogy 2 arany, 3 ezüst, és 4 bronzérem fog kiosztatni s nagyon fontos okok ajánlják, hogy ugy a s.-szentgyörgyi, mint a brassói kiállitásra borok küldessenek — daczára annak, hogy a kettőnek két külön czélja van — semmi ok sem forog fenn, hogy bizonyos borok, a melyeknek épen a Székelyföldön van és kell, hogy legyen piaczuk, ne állitsanak ott ki, a hol *természetes*, *legközelebbi* és legjobb fogyasztói laknak.

Külföldön a piaczot először még meg kell hóditanunk magunk számára, s erre nézve épen most Brassó kedvező alkalom. Ezen viszonyok helyes méltánylásának tanuságául például Teutsch József egyenlően kiállitja borait Segesvártt, S.-Szent-Györgyön, Brassóban egyaránt.

Bizalommal vagyok bátor felszólitani tehát az erdélyi részek bortermelőit szives bejelentéseik megtételére, a melyek akár a szentgyörgyi kiállitási bizottsághoz, akár egyenesen hozzám Földvárra intézendők.

Gróf Schweinitz Gyula.

Az orosz-német összetüzés.

A Politische Correspondenz, mely a bécsi külügyi hivatallal a legszorosb összeköttetésben áll, nagy feltünést keltő berlini levelet közöl. A levél azt sejteti, hogy reményt táplálnak, miszerint sikerül Németországot elvonni az orosz szövetségből. A Pol. Corr.-nek a kérdéses ügyről szóló soraiból a következőket közöljük:

A sajtó hasztalan biztatja s nyomozza a Németország elleni elkedvetlenedés okait, melynek az orosz lapok ismételve oly drastikus kifejezést adtak, s melylyel szemben az Alexandrowoból kiindult mindkét részről rendjelkitüntetések csak kevéssé nyomhatják le a mérleget. A mily kevéssé igényli azonban Németország azt Oroszországtól, hogy minden német érdeket föltétlenül a magáévá tegyen: épp oly kevéssé várhatja Oroszország is azt Németországtól, hogy minden körülmény közt secundáljon az orosz érdekeknek.

Az okok, melyek Sz.-Pétervárott arra fenn foroghatnak, hogy a szláv-demokrata iránynak engedjék át a hangadó szót, nem lehetnek mérvadók Németországra nézve, különösen nem, minthogy ez irányzat vezérei- s párthiveiben Németország nem ismerheti fel saját barátait. A mint ez irányzat Ausztria-Magyarország életérdekeivel ellenkezik s Németország e szerint a két szomszéd hatalom közötti választásra szorittatik, Németország választása nem lehet kétséges.

Herczeg Bismarck egykor nyiltan kijelenté, hogy a Berlin és Szent-Pétervár közötti szoros s hagyományos viszonyok megingatása, csak az orosz kormány részéről indulhat ki. Alig tehető fel, hogy az utóbbi az erre való alkalmas időpontot már elérkezettnek tekintse, de a német politika békés irányzata arra kényszerül, hogy a közeledést és a szorosb csatlakozást ott keresse, a honnan a hasonló őszinte törekvés, a stabilitás és a tartósság föltételeit nyujtja; oly föltételeket, melyek ujabb időkben Oroszországban vagy egészen nem, vagy nem a megkivántató mérvben léteznek.

A novi-bazári területre való belépés által Ausztria-Magyarország Európa délkeletén elfoglalta azon uralgó állást, melyet saját érdekében s a keleti viszonyok további békés fejlődése érdekében elfoglalnia kell. E positió megfelel az európai hatalmak — Oroszországot beleértve — által Berlinben hozott határozatoknak, valamint azon óhajnak, hogy Törökországnak engedtessék tér és levegő az Európa ellenőrzése alatti benső ujra születésre.

Most azon feladat lép előtérbe, hogy ne a rombolás folytattassék, hanem a conserváláshoz fogjanak.

Hogy mily érettek az önálló politikai existenciára Törökország „örökösei“ — ezt már ma bizonyitják Kelet-Rumélia bolgárai. Az ottani állapotok majd elkerülhetlennek tüntetik fel, hogy a semmi irányban sem kielégitő országos kormány helyére rendezett ts szilárd hatalom állittassék, mely képes kezességet adni, s melyből a béke érdekében, garanciákat követelnének is. A kelet-ruméliaiak nem értették megbecsülni a nekik adott nágy szabadságot.

Itt európai kérdések látszanak előtérbe lépni, melyekkel szemben minden hatalomnak állást kell foglalni. Minthogy bizonyos direkt kérdések Német- s Oroszország között nem forognak fenn, az orosz elkedvetlenedés okai csak az általános európai helyzetben keresendők, melynek az új bonyodalmaktól való megőrzést Németország kötelességének és érdekének tekinti.

Bismarck herczeg a legkevésbé alkalmas arra, hogy személyi hangulatot — ha ilyesmi fenn is forogna — Németországnak, szomszédaihoz való viszonyára vigyen át. A hol ezt pedig tette, ugy az mindig e viszony jobbitásának érdekében történt; a személyi kedvetlenedés e téren soha se férhetett hozzá; ő azt mindig a diplomácziai mesterséggel járó ráadásnak tekinté.

Kelet keresztényeinek felszabaditása volt az orosz háboru czélja, a mely Németország segélyével eléretett. A dolgok tovább alakulása a Balkánon azonban alárendelendő Európa s az ez által első sorban illetett Ausztria-Magyarország érdekének s Németországra nézve most inkább, mint valaha, előtérbe lép annak megfontolása, a mi már 1870. őszén kiváló módon nyilvánult, hogy nem tekintve a báráti vonatkozásokat, a baráti érzületü Oroszországhoz, a szilárdul egységes német birodalomnak szilárd és őszinte viszonya Ausztria-Magyarországhoz Közép-Európa békéjére nézve a legbiztosb s legtermészetesb biztositékot nyujtja.

A „Pesti Napló“ bécsi levelezője e nagy fontosságu nyilatkozatra a többek közt a következő megjegyzéseket teszi:

△ **Bécs**, szept. 17. A Pol. Korr. ma egy berlini levelet közöl, mely officiosus forrásból származva, bizonyára általános feltünést fog okozni. E levél kivetkőztetve finom diplomácziai tartalmából, egyszerüen teljesithetlennek mondja a német és orosz uralkodók által Alexandrowóban kijelentett azon óhajt, hogy benső baráti viszonyuk országaikra is kiterjesztessék, s bizonyos értelemben a oszztrák-magyar-német szövetséget proclamálja a Németország s Oroszország közötti szövetség helyére.

Ha meggondoljuk, hogy hivatalos köreink mily vigyázatos hallgatást tanusitnak a német-orosz kanczellári conflictussal szemben, ha a tekintetet figyelemre méltatjuk, melyet a Pol. Korr.-nek e körökkel szemben kell tanusitnia, igen feltünőnek kell tartanunk, hogy e lap lenyomat oly berlini levelet, mely nem csak megerősiti a német-orosz összezördülés akut jellegét, hanem azt is jelzi, hogy Berlinben ez összezördüléssel való szembeszállásra előkészülnek. E berlini nyilatkozat azonban még az által is magasb jelentőséget nyer, hogy közvetlenül a Bismarck s Andrássy közötti találkozás előtt tétetik közzé, s ezzel mintegy reá utalnak e találkozás nagyfontosságu czéljára.

Nem lehet továbbá figyelmen kivül hagyni, hogy itt-ott már is aggodalmak nyilvánulnak a Német- s Franczia ország közötti viszony alakulása tárgyában. Már is arról suttognak, hogy Bismarck komoly s lekötelező pontozatokat tervez, melyek által monarchiánk s Németország bárhonnan jövő támadások ellen, egymásnak birtokállapotuk sértetlen integritását biztositják. A helyzet szerfelett komoly voltát nem tagadják már azon körökben sem, melyek az ily dolgokban a legvégsőig hallgatni szoktak. Mindezen körülmények a Pol. Korr. berlini levelének rendkivüli fontosságot adnak s azt a nap legkiválóbb journalistikai eseményévé teszik.

KÜLFÖLD.

Cettewayo, a hős vad király angol fogságba jutott. E lakonikus távirat, mely Londonból tegnap éjjel érkezett, oly eseményt jelent, mely alkalmas némileg egyensulyozni az angolokat Kabulban ért katasztrófát. A zuluk vitéz királya szinte meglepő ellentállást fejtett ki az angolokkat szemben, s neve nem dicstelen helyet foglal el a vad népek harczainak történetében. Székhelye felgyujtatván, hadserege szétveretvén, az üzött király a vadonokban bolyongott, és sokáig küzdött végzetével. Az angolok aligha megtagadják maguktól az elégtételt, hogy az elfogott királyt Londonba küldjék.

BELFÖLD.

(Papválasztás.)

Szamosujvár 1879. septem. 18.

Olvastam a „Magyar Polgár“ hasábjain a szamosujvári örm. kath. plébánosi választás tárgyában megjelent szamosujvári leveleket, — azokra azonban, szem előtt tartván a patika párthoz ugyan tartozó, de mindig igazságosabb elveket vall Czetz tanár ur által többször ropogtatott azon latin közmondást: „Quoties cum aliquo certo sive vinco, sive vincor, tamen ego maculor,“ — a máris csömörig intelligentiát affectáló nemes és nemzetes patikai companiát nem követem a becsmérlés és rágalom terén, s nem is felelek nekik egyebet, mint azt, hogy a per fas és nefas többséget nyert jelöltjük, ugy szintén a kissebség jelöltjének ügyét nem a pletykaság mocsárában nyakig uszó „Magyar Polgár,“ hanem a bölcs ősz egyházfejedelem, a nagyméltóságu erdélyi püspök ur ő excellentiája fogja eldönteni. —

A városi communitásnál ilyen meg amolyan uton összetákolt factorok által szerzett győzelmi mámorukban ne nagyon tomboljanak, hisz még meg is kábulhatnak.

Ne rugdalózzanak kérem, s ne ébresszék föl haszontalan gyermekies provocatioikkal a szeliden alvó oroszlánt — Simayt — felébredhet, felkelhet s az igazság és bölcsesség fegyverével olyant talál intelligens fejőkre suhintani, hogy bizony kihullhat belőlük minden intelligentia és szégyenőkben azt se fogják tudni, hová bujjanak.

Csákány.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Irta:

VINCENT JAKAB.

Második rész.

V.

(Folytatás.)

Nagyszerü szerepre vagyok hivatva, s tekintve a magas légkört, melyben hivatva leszek gyakorolni azt, én vagyok most a legirigylésreméltóbb hanum, egész Egyiptomban, ha hinnem lehet a hizelgő alázat azon kifejezéseinek, melyekkel számtalan látogatóim naponta ostromolnak.

Hosnah és Ferideh végig hordozták nálam, Kairó legelőbbkelősségéből, valamennyi közelebbi s távolabbi ismerőiket. Én trónolok köztük; csaknem udvartartási körőm van, hol egybetalálkoznak a különböző pártok, s kérelem-leveleket nyujtanak be nekem, mint egy nagyvezér nejének. Két ujabb találkozás jegyesemmel, végleg megállapitotta jövőmet, s leszámitva, hogy még többet sem ismer belőlem szemeimnél, lelkünket valódi rokonszenv fűzi össze. Háememet palotájában Párisból hozatott munkások franczias modorban rendezik be. Hosnah utján tudom, hogy közel egy milliót költ el lakosztályomra.

Valódi tündér-hely lesz, mondhatom!

Láthatod, mennyire szeretve vagyok, s mennyire boldog leszek! . . .

Hogy szabaduljak a sok látogatás nyomasztó terhétől, melyet leendő boldogságom előre is reám ró, elszököm előlük néha, egy-egy sétára Bell-lel a városon kivül, hol vele egyedül léve, nyugodtan összeszedhessem kissé gondolataimat. E séták alkalmával, csaknem ugyanazon helyen, mindig találkoztunk, a szegény költő Hafizzal, k' azért látszik oda jöni, hogy engem bevárjon, mig ott elémegyek. Talán ott körülbé valamelyik gurbé-ban rejtőzködik. Azonban iránta való tekintetből néhány napig nem mentem azon hely felé kocsizni, gondolva, hogy, ha többé nem lát, felhagy kegyetlen állomásozásával. De Hosznah egy szeszélye egy izben ismét épen arra az utra vezetvén, ott láttam akkor is állni őt, még halványabb s szomorubb arczczal, mint azelőtt. Tán még inkább meghatva, meglehet, mint magam is akartam volna, e vézna önfeláldozó szerelem által, mely csakis kint és szenvedést okozhat neki, elhatároztam magamban, hogy megkimélem jövőre e nemes szivet a hasztalan várakozás kinjaitól. Másnap, bátorsággal felfegyverkezve, kikocsiztam Bell társaságában, s midőn a kocst elhaladt a költő előtt, egy jázmin ágat hajitottam lábaihoz, melyhez egy kis papir lapra irva, e hideg és száraz bucsuszavakat mellékeltem:

„Többé nem fogok erre jöni.“

Még azon este, a következő levélkét juttatta kezemhez, a Nazly nővére:

„Bocsánat, oh! bocsánat, hogy oly szerencsétlenül meggondolatlan voltam s kegyednek kellemetlen érzést okoztam. De hajh! miért is kellett azon úton jönie? És kellett-é kegyednek még csak gondolnia is arra, hogy én ott vagyok? De belátom hibámat. Jöjön, jöjön vissza, engedelmeskedem parancsának. Nem fog látni többé.“

Szegény, szegény fiu! . . Elolvasva e néhány sort, mely egyetlen panaszhangot nem tartalmazva, elkeseredett szivéből fakadt, szemrehányást tettem magamnak szivtelenségemért. E rajongó önmegtagadás, bálványával szemben, lelkem mélyéig hatott. Édesem, van valami az oroszlán fenségéből, e félénk alázat kifejezésében.

Ismét elolvastam „Gulnare herczegnő regéjét“ . . . Csak is egy keleti költő tud ily lángoló szenvedélyről ábrándozni. Valamelyik nap le fogom forditni számodra e költeményt.

VI.

Mártha! Egyedül a te kebledbe önthetem ki bánatomat, egyedül réád bizhatom legtitkosabb gondolatomat.

Meggondolatlan, vagy bünös legyek, tudom hogy mindig testvéri vonzalomra számithatok nálad. Nem, ne mond, hogy megcsaltalak. Ha egy esztelen tett által meggondolatlanságokba sodortatva, önmagamat is ámitottam, most, éltem e zavart perczében, legalább feltárom előtted egész lelkemet, s be engedlek pillantani mélyébe, mint ha egy második lelkiösmeretem volnál, mely énemnek egy részét teszi. Igaz, ugy van, te előrelátó voltál, te megjósoltad előre; a szegény M'riamod, mindig képtelenségekkel foglalkozó képzelgés, elárulta okosságod sugallja tanácsaid. Nyomorult büszkeség, vagy, meglehet, kaczérság által megingatva, nem tartottam meg, neked adott igéretemet; irtam neki, válaszoltam leveleire; azokban oly lemondó, oly önmegadó szerelem lobogott!

Oly megtiszteltnek éreztem magam e sziv érzelmei által, mely minden remény és czél nélkül imád engem!

Nem tudta-e, hogy viszonyaink örökre elválasztanak egymástól? . . .

Ne gondold Mártha, hogy én felbátoritottam őt, hidd el! vannak oly mély és tiszta lelkek, mint a milyen a kék eget visszatükröző szép átlátszó tó vize; ezeknek minden érzelme nemes és fenséges, fájdalmaik, örömeik egyaránt. Minden reménytől megfosztva is szeret, és még sem merészelné még csak kiejteni is nevemet.

Szilárdul el levén határozva, hogy szerelmi ábrándimat áldozatul hozom, az atyám által annyira óhajtott házasságnak, a szegény költőnek csak is a szánalom mulékony zálogát nyujtottam cserébe azon borzasztó szenvedésekért, melyeket akaratlanul okoztam neki.

Iránt mutatott tisztelete annyira fölemelt en szemeim előtt, hogy egészen meg voltam általa nyugtatva, s csaknem büszke arra, hogy vigasztalhatom őt. Ne rettegj tehát többé miattam, mint az a szegény Bell, ki nem tudva titkomat, ezer kérdéssel ostromol azon nagy változásért, melyet rajtam észlel.

Néhány nap mulva férjhez megyek, engedelmeskedem végzetemnek. Mit kivánhatnak ennél többet? s mennyit kellene, hogy még oda áldozzak életemből? S aztán nem vagyok-é egészen elvakulva páratlan szép jövőm elragadó fényétől? Mi hiányzik még, hogy elégült legyek?

Nagyon kevés, valóban, ha csak nem azon boldogság, melyet a szerelem nyujt, két lélek azon egygyéolvadása, mely a házasságot varázsálommá teszi. Mire valók ez ábrándok? Van jegyesem, ki imád, és ő, vagy más, mindegy; idővel hozzá fogok szókni, hogy ez legyen uram és parancsolóm, ennyi az egész.

(Folytatása köv.)

Torda környéke.

(Folytatás)

Figyelemre méltó barlang, a fennebbieken kivül, tudtommal még csak egy van: a hasadéknak majdnem közepe táján, a Balikavár felőli oldalon. Fekvése is hasonló azéhoz. A közepes nagyságu üreg végénél a boltozat beszakadt, s itt, mintegy hat ölnyi magasban, egy másik barlangmenet huzódik a hegy mélyébe. Az oldalfalak nedvesek s a talaj sikamlós; az itt járás veszélyes tehát, de azért az Annabarlang egyike a Tordahasadék jelentékenyebb üregeinek.

Számos sötétlő torkolat tekint még, ezeken kivül, alá a szoros mindkét oldaláról. Némelyikhez, mint fennebb is emlitém, csak felülről lehet hozzáférni; másokhoz pedig, legalább becsületes emberek vélekedése szerint, sehogysem.

Mindenki előtt sajátságosnak tetszhetik az, hogy e repedéknek 1836-ban csak 180—240 láb magas falai*) (a 11-ik század vége felé 20 öl), hét évvel utóbb már 900—1200**), s a mult évtized elejéig majd 2000 láb magasra növekedtek.***) Megáll az ész bámultában e hallatlan excelsiorra s hajlandó ez üreges mészsziklákat szivacsból valóknak képzelni, ****) azonban kevés utángondolással mindent megfejtve találand.

Az első, a mi a Tordahasadék megtekintőjével történik, a távolság és közelség fogalmának nagymérvü megzavarodása.

Valami sajátságos hatást gyakorolnak a fehéres mészsziklák a látásukhoz nem szokott kedélyére.

Kolozsvár, Torda felől jöve, oly helyekről, hol egész a messzi láthatárig, csak laukás emelkedéseket, törpe halmokat láthat, a havas és a

*) Nemzetti Társalkodó, 1837.

**) Dr. Hankó József. Torda városának helyirata.

***) Hunfalvy. A magyar birod természeti viszonyainak leirása.

****) E liczitátió, ugy látszik folyton tart, igy Tettei Nándor és társa kiadásában, egy népiskolai földrajz Torda-Aranyosmegyéből Torda főváros nevén kivül csakis a Tordahasadékot (hazánk egyik legnagyobb nevezetességét) tartja megemlitendőnek s magasságát 1200, mélységét pedig 3000 lábra teszi.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Legujabb.

— A romániai tanuló ifjatalság hadgyakorlatai. Majdnem az összes bukuresti sajtó a román hadügyminiszternek egyik rendeletével foglalkozik, a melynek értelmében a miniszter az összes iskolai tanácsoknak meghagyta, hogy ugy az alsó népiskolákba, valamint a középiskolákba a növendékekkel tartandó katonai gyakorlatokat behozzák.

A kormánypárti lapok a „Romanulu", a „Pressa" és a „Telegraphul" a kormánynak ezen rendszabályát örömmel üdvözlik, mint a melyiktől a jövő nemzedéknek harcziassága függ, mert ezen rendeletnek bölcs alkalmazásától várható, hogy Romániáért a netán bekövetkezhető invásió esetén minden fia fegyvert ragadhasson a hazája védelmére. Különben is a román nép létérdeke is azt hozza magával, hogy a keleti kérdés végleges megoldásakor minden román egyuttal katona is legyen.

Az ellenzéki „Timpul", „Resboiulu" és „Binele Publicu", valamint más ellenzéki lapok is erősen kikelnek ezen miniszterialis rendelet ellen és azt pártjok szempontjából fegyverül használják. Ezen intézkedést katonai komédiának és gyermekjátéknak nevezik, különben ezen intézkedéstől semmi jót nem várnak, mert a militarismus mindig csak a közszabadság és szabad intézményeknek a megölője volt és ezen szempontból itélve, az emlitett rendeletet kiméletlenül megtámadják.

— Belgrádból, szeptember 14-dikéről irják: A kitünő fogadtatás, melyben a montenegrói fejedelem a bécsi udvar által részesittetett, itt azon kérdést keltette fel, hogy vajjon Milán fejedelemnek, midőn Nisből visszatér, nem ajánlandó-e hasonló „kirándulás?" Az hirlik tehát, hogy a kormány a fejedelemnek azt akarja ajánlani, hogy ő, dynasztiája és országa érdekében még ez őszön Bécsbe utazzék, hogy az osztrák-magyar fejedelemnek Szerbia új határai megállapitása tárgyában nyujtott támogatásért személyesen köszönetét kifejezze s Bécsben való jelenléte által a barátságos viszonyt Ausztria-Magyarország s Szerbia között megszilárditsa.

Az illető eszmét — mint hirlik — Risztics miniszterelnök penditette meg és pedig annál inkább, mert a legutóbbi háborus évek Szerbiát külügyi politikájában fordulatra inditák. E fordulatot azon mostoha bánásmód idézte elő, melyet Orossország a san stefanói béke ián Szerbia iránt tanusitott.

Milán fejedelem Natália fejedelemnével és Sándor trónörökössel e hó 25-én Nisből Belgrádba költözik át, a hova szeptember végén Sándor, a bolgár fejedelem látogatóba jön. A vendég ünnepélyes fogadtatására már most is előkészületek tétetnek.

— A román kamarák megkezdék a zsidókérdés tárgyalását s nem épen a legkedvezőbb auspiciumok között, mert Böerescu külügyminiszter a hatalmak kabineteinél tett látogatása alkalmával nem mindenütt tudta kieszközölni Románia számára a kivánt kedvezményeket, melyek a berlini szerződéstől való eltérést involválnak. Igy pl. Rómában azt mondta Cairoli a román miniszternek, hogy az olasz kormány kénytelen ragaszkodni a berlini szerződéshez, s addig el nem ismerheti Románia függetlenségét, mig ez a berlini szerződésben a zsidó emancipátió tekintetében magára vállalt kötelezettségnek eleget nem tesz.

A szőlészeti nemzetközi congressus.

Második nap. Szeptember 18.

Kerntler Ferencz elnök reggel 9 órakor az ülést megnyitván, mindenekelőtt jelenti, hogy ujabban Gätschenberger, a techniologia neustadti tanára Bajorországból, Szimacsek Prágából és Vidchil, a körösi gazdasági tanodák igazgatója megérkeztek a congressusra. Jelenti továbbá, hogy a verseczi szőlőtermelők meghivták a congressust az ottani szőlők megtekintésére. E meghivást a gyülés az idő rövidsége miatt köszönettel bár, de kénytelen mellőzni. — Ezután az olasz kormány képviselője Cerletti bemutatja a „Bulletino ampelographico" eddig megjelent 10 füzetét, továbbá az olasz szőlészeti képes atlasz egy-egy füzetét, az olasz szőlészet utmutatójának négy példányát. — E müvek a különböző kormányok képviselői közt ki fognak osztatni.

A számvizsgáló bizottság jelenti, hogy a congressusi számadásokat megvizsgálta, s azokat rendben találta, s igy a gyülés Goethe Hermannak, a nemzetközi ampelographiai commissió titkárának a felmentvényt megszavazta.

Az olasz kormány képviselője arra kéri a congressust, hogy a congressusi közlöny olaszul is jelenjen meg. A leforditás és kiadás az olasz kormány figyelmébe fog ajánltatai.

Villási Kovács Samu erdélyi ügyvéd részéről, egy általa a korai burgundi magvából termesztett uj szőlőfajt mutat be, mely Erdélyben az eddig ismert fajok között a legkorábban érik. Ezen kivül szóló különösen figyelmébe ajánlja a congressusnak az Erdélyben „Leány szőlő" neve alatt ismeretes fajt, melyet termesztője „Székely szőlőnek" nevezett el, s mely a legelső borfajok közé való sorozásra alkalmas.

A congressus ezekután a tárgyalásokra tért át. Gamauf Vilmos értekezést olvas föl, mely e kérdéssel foglalkozik: az ujabb időben Magyarországba behozott szőlőfajok közül melyek bizonyultak be a termesztésre a legczélszerübbeknek? E felolvasásból mindenek előtt kitünik, hogy Erdély bortermelése közép számitással 200,000 hectoliterre tehető s a mennyiség mintegy 2.000,000 frt értéket képvisel; továbbá, hogy a talaj termelő képessége hektáronként 45.9 hektoliter közt változik. Elmondja azután, hogy Kemény István báró és Apor Károly bárónak a rizlingerrel elért sikerei egész rizling mániát ébresztettek Erdélyben, mely azt eredményezte, hogy a rizling ültetvények gomba módra való szaporodását eredményezte. Mivel pedig az ültetéseknél a klimatikus és a talajviszonyokat nem vették kellő figyelembe, a termés rossz lett, ugy hogy ezáltal majdnem elrontották a rizling renoméját. Kemény és Apor bárók borai azonban alkalmasak arra, hogy a rajnai rizlingnek, ha supremativáját nem is, de monopoliumát kétségessé tegye. E borokat fölolvasó poharakban is bemutatta.

A traminer az 50-es években került Erdélybe. E szőlőfaj kiválólag kövér, erőteljes földet igényel. Fagy iránt nem igen érzékeny, s általában az égalja inkább hűvős lehet. — A mi a muskotályt illeti, az ritkán éri el a rizling és traminer czukortartalmát. Az eredmény 8—26 hectoliter között hectárkint változik, az eladási ár 20—72 frt között hectoliterenkint. A kereslet e borfaj iránt igen élénk s más borral az aroma kedveért vegyittetik. A sauvignon-semillon igen erőteljes bor s fölötte kellemes. Ültetvényeink még igen fiatalok s igy eredményekről még nem igen lehet szó. Sauvignom és semmillon egymással vegyittetnek s sauviguon név alatt kerül forgalomba. Az olasz rizling csaknem minden megyében többé-kevésbé el van terjedve. — Az olasz rizling bőtermő, igénytelen szőlőfaj. Eredménye 11 - 60 hectoliter hectárként, az eladási ár 10 - 30 frt közt változik. A burgundi vörös és fehér bor igen kellemes illatu s izü, könnyü, tiszta tüzes bort szolgáltat. Az eredmény 13—51 hectoliter közt változik, az eladási ár 20—50 frt között változik.

Az itt felsorolt borfajok mind megizleltettek a tagok által, s különösen dicséretet aratott Paget burgundi vörös bora, oly annyira, hogy Kenessey miniszteri tanácsos el nem mulaszthatta e kitünő bortermelő egészségére egy pohár bort üriteni, jóllehet — mint mondá — nem banquetten, hanem congressuson vagyunk. E kis felköszöntő zajósan megéljeneztetett.

A felolvasó egybevonván az eredményeket, azon megállapodásra jut, hogy az összes felsorolt szőlőfajok nálunk kitünően tenyésznek s az olasz rizling az, mely alegjövedelmezőbb s legháládatosabb fehér bort szolgáltatja, míg a vörös borok között a caebenet-félék a legajánlatosabbak.

Molnár István a budai országos vinczellértanoda igazgatója, „A magyar bortermelés történelmi fejlődéséről" tartott fölolvasást. Ez érdekes, s a gvülés által élénk tetszéssel fogadott fölolvasás elmondja hogy szőlőt itt már a magyarok bevonulása előtt is müveltek.. Értekező kimeritően adja elő a magyarországi szőlészet történelmét, egyszersmind elősorolja s jellemzi mindazon müveket melyek Magyarországon az ampelographia érdekében megjelentek.

Molnár előadása után a congressus áttért a harmadik s utolsó tárgyra, „a magyar szőlőfajok neveinek meghatározására." Erre vonatkozólag Molnár igazgató kijelenti, hogy a magyar szőlőfajok nagy részének nevei már meg vannak állapitva; a még hátralevő fajok neveinek megállapitása végett ajánlja, hogy a földmivelési miniszter szakértők kiküldetésére kéressék fel.

Gamauf azt inditványozza, hogy miután a phylloxera veszély miatt a szőlőküldés lehetetlen, keresstessenek meg a kormányok, hogy a belföldi szőlőfajokat képes atlaszban adja ki.

Goethe Hermann ez inditványt még oda bővíti ki, hogy minden országban erre nézve központok állittassanak fel, s Magyarországra nézve azt hiszi, hogy Molnár István ennek legjobban felelne meg.

Ezután Kerntler elnök köszönetet mond a vendégeknek, kik messzeföldről siettek a tudomány érdekében a congressuson megjelenni. Sajnálja azonban, hogy többen, kik megjelenésüket kilátásba helyezték, a congressusról elmaradtak. Köszönetet mond továbbá a földmivelési miniszternek, az orsz. gazd. egyesületnek s a fővárosi tanácsnak, kik becses támogatásukkal nagyban hozzájárultak a congressus munkálatainak sikeres befejezéséhez. — Köszönetet mond a titkárnak Goethe Hermánnak, s az elnöknek Pagetnek, kik a congressusi teendőkbe élénken befolytak, s a siker érdekében anyagi áldozatokat is hoztak.

Goethe Hermann a szép napokról beszél, melyeket Budapesten töltött, sajnálja, hogy e napok oly gyorsan eltüntek, Reményli, hogy jövő évben Francziaországban Magyarország képviselőivel találkozni szerencsés leend.

Ezzel az ülés véget ért, s a congressusi tagok Jálics pinczéinek megszemlélésére indultak.

Törvényszéki csarnok.

A bécsi mérgezési pör.

A bécsi mérgezési bünpör, melyről lapunk megemlékezett, a bécsi közönség rendkivüli érdeklődésével találkozik. A tekintélyes külsejü vádlott Winkler, kit Neuda véd, nyugodt volt s gondtalanul nézte a rábámuló tömeget. Kihallgatásakor ismétli, a mit mindjárt eleinte állitott, hogy ártatlan s hogy nem is ismerte a megmérgezett varrónőt. A tanuk közül Hänsel varrónő barátnője, ki halálakor jelenvolt, Halkiewitz Julia szintén ismétli, hogy Hänsel Winkler mariahilfstrassei szabómestert vallotta szeretőjének, Losorth Anna tanu, ki Hänsellel egy házban lakott, nem ismeri föl Winklerben azt a férfiut, ki Hänselt meglátogatta. Délután folytatták a tárgyalást, a tanuk kihallgatását, kiknek egy része terhelőleg, más része azonban kedvezőleg nyilatkozik a vádlottra nézve. Nagy feltünést keltett Panzer szülésznő vallomása, ki azt mondja, hogy a megmérkezett Hänsel Leopoldina két szeretőjéről beszélt, kiket egyidőben birt, sőt másodizben oly kedveséről tett említést, ki öreg nőtlen és gazdag. E jelek pedig épen nem vallanak Winklerre.

A vádlott föltünő nyugodtságot tanusitott a kihallgatásban és a tanukkal szembesitéskor.

Elnök: (élesen szeme közé nézve a vádlottnak): Ismeré ön Hänsel Leopoldinát? Vádlott (nyugodtan): Nem Elnök: Nem is látta ön őt? Vádlott: Sohasem láttam. Elnök: Volt-e ön gyakran a hegyutczában? Vádlott: Többször volt ott dolgom azoknál, a kikkel üzleti összeköttetésben allok. Elnök: Volt-e ön a 37-ik számu házban? Vádlott: Sohasem voltam; azt hiszem, hogy ott nem voltak ismerőseim. Elnök: Pedig tanuk látták önt ott. Vádlott: Én nem voltam ott.

Államügyész: Ön azt állitja, hogy 24-én csütörtökön elment hazulról. Hol lakik az ön sógornője? Vádlott: A Neubauban, a hársfautczában.

Államügyész: Ön azt állitotta, hogy midőn 26-án haza ment, maga előtt látta menni sógornéját. Nem határozták-e el, hogy szombaton Fünfhausba mennek egy vendéglőbe, és az ön felesége felöltözve várta önt? Vádlott: Most ezt nem mondhatom meg. Államügy.: Épen az ön késő hazajövetele okozta, hogy nem Fünfhausba, hanem a neubani fogadóba mentek. Kérdezte-e ön jál. 26-ikán sogornéját, hogy honnan jön, midőn az ön látogatására érkezett. Vádlott. A sogorném azt mondotta, hogy Rossauban volt a servita-utczában, és megbizásokat teljesitett ott. Államügy.: Nem volt-e önnek teendője a Salcher féle üzletben? Vádlott: Sohasem volt. Államügy.: Ismer-e ön valakit abban az üzletben? Vádlott: Senkit.

Védőügyvéd: Midőn szombaton $^{3}/_{4}$7 órakor hazament ön, ki volt a szobában? Vádlott: A sógorném. Védőügyvéd: Mit beszélt el? Vádlott: Hogy az após és anyós eljönnek. Erre azt válaszoltam, hogy szivesen látom őket.

A tanuk kihallgatásának végével, Halkiewicz Juliánna vallomására szintén tétova nélkül és egész biztossággal válaszol a vádlott az elnök és az államügyész kérdésére. Hasonlóképen megczáfolta a tanuk legsulyosabb vádjait.

Elnök: Mutatja a tanunak Hänsel fotografiáját és az üvegecskét, a melyben a megyszesz volt és hirtelen a vádlott felé forditja a fotografiát és kérdezi: Ismeri ön ezt? Vádlott: Nem. Elnök: Sohasem látta ön őt? Vádlott: Nem. Elnök: Mit mond ön a tanunő vádjára, Vádlott: Én sohasem voltam abban a házban.

Védő ügyvéd: (a vádlotthoz) Három emeletes e az a ház, melyben ön lakik? Vádlott: Nem, négy emeletes. Elnök: Van-e abban a házban félemelet? Vádlott, nincs. Védő ügyvéd Tudja-e ön, hogy minő ize volt annak az italnak? Tanunő: Azt nem mondhatom. Védő: A vizsgálat alkalmával az izéről is beszélt ön. Azt mondotta, ön, hogy rögtön kiköpte. Lehetett-e tiz percz időköz addig, mig Hänsel rosszul lett az az ivás után? Tanunő: Azt nem mondhatom meg szabatosan. Hofmann professzor, szakértő: Micsoda szag volt az, a melytől ön visszarettent? Tanunő: Csak azt tudom, hogy szivdobogást kaptam tőle. Szakértő: Hányt-e Hänsel? Tanunő: Igen. Egészen sárgás folyadék volt. Szakértő: Sokat? Tanuő: Nem nagyon sokat.

Ezután Amasitos Helén tanut hallgatják ki, a ki nagy sensatiót okozva mondja el, hogy megismerte Winklert és ő az az ember, a ki meglátogatta Hänselt.

Winkler határozottan állitja, hogy csalódik a tanu. E tanu vallomásában ellenmondást constatálnak a szembesités alkalmával. Ezután Karwat tanunőt hallgatják ki. Ez is határozottan állitja, hogy vádlottban Hänsel kedvesére ösmer. Karwat tanu szintén ezt mondja. Erre azt válaszolja Winkler: Én csak azt mondom, hogy a tanuk minden bizonynyal csalódnak. Én sohasem voltam abban a házban. Délután folytatni fogják a kihallgatást.

Lapszemle.

Az „Ellenőr" irja: Bismarck herczeg Bécsbe jön, hogy ott találkozzék Andrássy gróffal, Gastein után Alexandrowo, Alexandrowo után Bécs. Részünkről igen fontosnak tartjuk a Bismarck és Andrássy közt való találkozást. Nemcsak a legérdekesebb, hanem a legfontosabb kérdések felett fogja véleményét kicserélni a két kitünő államférfiu. Meg vagyunk ugyan győződve, hogy e kérdések nagyrésze a közgazdaságiak közé fog tartozni. Az európai helyzetben mi semmi oly jelenségeket nem látunk, melyek egy forma szerint való véd- és daczszövetség kötését — pro nunc — szükségessé tennék, mert az ily kötések csak határozott alakot öltött veszélylyel szemben szoktak történni. A jelenlegi európai helyzet azonban igenis szükségessé teszi, hogy két oly hatalom, mint Németország és Ausztria-Magyarország, melyek egymásra vannak utalva, ápolja, a kölcsönös jó barátság viszonyát, ápolja ugy, hogy ez a baráti viszony, bizonyos eshetőségek bekövetkeztével, szövetséggé alakuljon. Az a benső jó viszony azonban, mely Németországot és Ausztria-Magyarországot összeköti s mely viszony most ujabb megpecsételést nyer Bismarck bécsi utja által, nem szoritkozik csak a két közép-európai hatalomra. Anglia a keleti válság óta benső jó barátunk, quasi szövetségesünk Oroszország ellen. Szóljunk Törökországról s a dunai államocskákról. Törökországot bátran a mi táborunkba állónak tekinthetjük, belátták, hogy monarchiánk kezébe jutott Kelet sorsának intézése. Ezért keresi kedvünket Montenegro és Szerbia.

---

mezősége szélső őrszemeit, s mindenütt a domb és sziklatenger határvonalain haladva, szemei megszokják e két szélsőség egyesitését, mely az Aranyoson tul már a harmadikba, lapályba megy át; a mészkői és szindi utat is folyvást szelid lejtőjü halmok környezvén, melyeknek nem ritkán fensik a teteje: mindezek után nem vár s nem is várhat mást, minthogy a Tordahasadéknál is bár az eddigieknél nagyobb mérvben, ez esetek valamelyike ismétlődik*), — ezért a szembeötlő változás, a csalódás, mely őt pillanat alatt a havasok közé helyezi, szerfölött megzavarja.

És ez nagyon természetes, a Tordahasadék képes még a havasokkal ismerőst is bámulatba ejteni: e kőkőz nem levén egyéb meglepetések sorozatánál.

Már a legelső kép, mely itt előnkbe tárul, sajátszerü volta lebilincseli a figyelmet. A mint az utas a hasadékot keletre fedő hegygerinczet meghaladja, lankás fensikot talál maga előtt, melyen az agyagos televény el-elmaradoz lába alól s egyszerre csak azt veszi észre, hogy érczkemény bérczpárkányzaton áll s alatta, eddig nem is sejtett, mély sik terjeszti mindjobban szét térfogó szárnyait.

Leereszkedve a szédületes meredélyt átvágó uton, még meglepőbb, a mit lát: három oldalról gyönyörü völgy, körröskörül üde smaragdzöld pázsittal; balfelől a lapály nagyobb kiterjedése, egy lankás magaslat kinézésével, az élénk szinezetü gyepszőnyeget egész a hegyváll magas pereméig fölviszi; ez irányban, de jóval errébb, s a láthatár fölé nem emelkedve, meredek szirtek törik meg a lapály vonalát; a bérczkörnyezet őrsei, csalódásig utánozva a vártornyokat, koronázzák e magánálló csúcsok ormait; idébb a bérczfalakat fák és bokrok virághimzett palástja takarja. Jobbra, majd nem függélyes lejtőjü, magas hegy van, oromzatán több háznagyságú szikladarabbal. E sziklatörzsök, nyugot felől, széditő mélysége tekintnek alá, melyet évezredek óta vájt, medrül, egy ott elfutó kis csermely. Erre szélesen elnyuló oldal következik, melyet alul tekintélyes magasságra som, tölgy- és körisfa bokrok s Torda égaljától sokban elütő vegetatió bámulatosan gazdag tenyészete diszitnek. Feljebb, s foltonként e virágrengeteg közepett is, századok előtti sziklaomlások kisebb és nagyobb, néha százmázsányi súlyú töredékei fehérlenek. Még magasabban a Hesdáthegy gerinczének éles körvonala tünik el északra, a háttérbe.

Szemközt a hasadék előrészének komor függélyes fala; még nincs közvetlen közel s már is megdöbbentő nagyszerüségben fogja el a fél eget; jobb felől pár sötét csik vonul alá, mig a másik oldalon egyes sárgr folt teszi szembeötlővé a falazat szürkés fehéres szinét. A hasadék, alól öszeérőnek látszó, két szárnya a tető felé hirtelen szétválik s itt a felhős ég egy tiszta darabja mint kupjával aláforditott pyrámis kékellik.

Délnyugaton, a hasadék hegyéhez simult bérczemelkedéseket sürü csalit vonja be viruló kárpitjával, föl a tetőmagaslat éles párkányzatáig; a szirttalaj csak itt-ott tünik elő s ott is ellepte a moha, ellenben a távolabb, észak átellenében huzódó vöröses halmok kopárak, mintha egymás mellé állitott csontvázak lennének. E halmok köré tünik el a völgyet átszelő folyócska is, kanyargásait a sziklás mart zegzugos hajlásai még jó soká elárulják. E bő havasi ér mellékén sorban mint ezüst fonálra füzött gyöngyszemek, malmok vannak; ezek közül eleinte csak egy látható, a hasadék nyilása felé, az alább fekvőket többé kevésbé elfödi a part füz és olasz nyár szegélyzete. S végre, ugyanez irányban, egy halk emelkedésen néhány sirkő, körül vagy tizenhárom kisded halom; e hantok alá részben a hasadék áldozatai temetvék.

E nagyszerü kőcsoda kérnyezeténél az elragadtatás együtt jár a borzalommal a nagy fénynek sötét árnya van!

Jól emlékezem még első utamra, melyet e helyhez tettem. Gyermek voltam akkor, alig tizennégy éves és hárman indultunk, hogy megnézzük a „Hesdátot".

Ekkor láttam életemben először nefelejcset. A Pardépatak vizenyős partszélén virult nehány, szokatlan kifejlett példánya; mindjárt ráösmermertem, pedig azelőtt olvastam felőle. Szirmai majd hatszor nagyobbak voltak, mint rendesen s nem találtam azóta szemre és világra, mely azur égbolt szépségét és tisztaságát oly megkapó bájjal tudta volna visszaadni.

A repedés kezdettől fogva nagy közelségben látszott. Éjszaki oldalán, a sötét bokrok között, idő multával, fehéres pontokon akadtak meg szemeink. Virágzó bokrok! — mondok egymásnak. Közelebb érve juhnyájnak gondoltuk, később kődaraboknak s csak végkép megközelitve vehettük ki, hogy a tulkok egy csapata az, melyet, dus füveért, a csalitos hegyoldalra vert föl pásztoruk.

Tavasz volt és május utója. Megálltunk a bérczoldalon és soká bámultunk magunk elé. — Egy aquamarin lapot láttunk, körül smaragd és chrysolith foglalványnyal, egy zöldes tengerszemet több száz láb magas megkövült hullámtorlatok alján: igy nézett ki e völgy tavasza, a lomb és virágtakart gesztek környezetében.

Körülöttünk a kövi rózsák és kőtör, a gyopárok fehér, piros és rózsaszin bokrétái s az irisz szende kék pártája; előttünk a távol bérczekig eső hatalmas hegyváll, melynek függőleges falai ezer lábbal emelik közelebb tekintetünk az éghez. Oldalait a repkény, moha és csülleng zöld és aranyszin foltjai tarkázták, mig lábainál az oldalt hátravonuló omladványos lejtőt tündérkertté varázsolta a vadonnat tenyészet.

És a sokszinü gyopárok, az Alpesek e kedves gyermekei, az ártatlan liliomok, a ligetek e menyasszonyai, a sokféle ismeretlen virág, melyek a szirt-bérczek vállairól fehér, arany, kék és piros szemeikkel reájok letekintettek, e sziklapiedestalok alján a pázsitba elszort aragonit jegecztornyocskák fel-feltetsző csilláma s lennről a fűzek árnyai után napfényben fürdő habok reszketeg csillogása, a völgy szintjének s a bérczoldalok vá'takozó haragos- és tengerzöld szinezete, fennebb a kőtöredékek, kirivó tarkaságukban s még fennebb az éles, fekete vonalak: redői a kőkőz arczának, itt-ott a sárga csülleng diszes virágszőnyege, ez érdem-pénzek az idővel vivott harczokért és a kitört kősziklák mélyedései s a fény, a nap derüjének ezek széleit körülfolyó sugarai: eltüntető balzsama ama küzdelmek sebeinek, mellettünk a hegyszélt s ennek virágait körülrajongó boglárkák, apró lepkék ezrei, s távolabb a fénylő lombok felett méla szárnylebbenéssel elvonuló vörös, sárga és tarka pillangók s mindezek felett az ég hatytyui: a magasban lassan tova úszó hófehér felhőcskék — e sajátszerü, de leirhatlan kedves zürzavar, a bérczoldalok szelid mosolya és a szirtfal mogorva tekintete, a virágok, a vörőfény és a tavasz illata, üdesége és ragyogása majd leroskasztták a három gyermek térdeit. A sejtelmesen suttogó lombok alján, a virágok szines kelyheiből gyönyör sugárzott elő, a virágillat és madárdal szinültig elárasztá a völgyet s bűbájuk felhatott egész a felhőkig: a gyöngéd kékes szinárnyalatot mintegy a meghatottság lehellte azok ezüst halmaira. E látvány kelleme eltölté szivünk, tündérbájú fénye lelkünkbe szivárgott s nem tudtunk számot adni az érzelemről, melyet ott kelte s mely a tartózkodó félelem és a vonzódás, a gyönyör és iszony, az ámulat és valósult sejtelem vegyüléke lehetett.

Ime igy néz ki a Tordahasadéknak már előképe is; nem éppen nagyszerü, csak kellemes, nem kiváló szép, csak elragadó!

Most, hat évvel utóbb, utóbb, tudom megfejtését a benyomásnak, mely látásánál az alig eszmélkedő gyermek kedélyét megragadta: a történelem redői és a költészet mosolya az, mely e völgy kinézését, mint Torda egyéb tájait is, oly zománczszerü fénynyel önté el; méltóan az évszakhoz, melyet képviselt és méltóan az ősrégi városhoz, melytől nevét kapta.

A tordaiak tavaszonként kivált (áldozó csütörtökön) ki-kirándulnak e helyre s a patak csörgése meglepetve hallgat el a zene hanginál s a bokoralj százszoőszépei bámulva látják tánczra kerekedni e tisztes város hölgyeit, „eleven képmásaikat", mint valamely tordai gavallér mondaná. Nemcsak ide ki, hanem innen be is ránduinak olykor a hasadék érdekesb pontjaihoz, a patak alkalmatosságait „doczkákkal" hidalva át, a nők iránt való figyelem tekintetéből. Régebben emléket is vittek innen magukkal; a Bajkavár fölött egy árva tiszafa (?) zöldelt s Dierna Seladonjai egy-egy ágat puskáztak le onnan (baltáikkal) imádóik — akarom irni, imádottaik számára.

Rég elfogyhatott vagyis inkább kiszáradt, most nyoma sem látszik. A tordaiaknak mint cyprusfa tünik föl emlékezetökben, mint ilyenről beszélnek néha, — cyprus, mely e vérázott kövek fölé hajol bús árnyával, megható emlékezés!

Azonban gyászolhatta volna magát a hasadékot is; régebb jóval több szép részlete lehetett! Az idő, mely lefejté a pyramisok burkait, tágasra törte a Thermopylaeket, fölötte sem vonult bántatlan el. A tetőzet őserdeje eltünt s magának a szorulatnak kiszögellései, gulái, obelíszkszerü tornyai, a merészebbb előhajlások s a legszebb csompok és a csipkézett párkányszélek nagyobbára leomlottak, kitörtek, szélhulltak. Sok helyt fehér porral behintett vonalok futnak a mélységbe alá, útjait jelölik ezek a levált és lezuhant szikláknak, miket ezer meg ezer darabbá robbantott szét az esés súlya.

(Folyt. köv.)

*) Maga Hunfalvy is alacsony hegyhátnak nézi a Hesdátvonalat.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ezért készül, a montenegrói fejedelem után, most meg a szerb fejedelem Bécsbe. De vajjon a hatalmak e csoportosulása nem kelt-e bizalmatlanságot a többi Európában s nem képez e kihivást a többi hatalmakra? Nem. Mi nem kötünk szövetséget senkivel és senki ellen. Mem tervezünk háborut. Csak hatalmasak akarunk lenni, hogy megvédjük érdekeinket, ha azokat megtámadnák.

A „Pesti Napló“ szerint a horvátügyi regnikoláris küldöttség szoros titoktartásra kötelezte tagjait. Ha a maga reputációja érdekében és a horvátok elleni tekintetekből akarja a küldöttség egyelőre titokban tartani tanácskozásait, ám tegye; minket bizony a kiváncsiság nem nagyon bánt, és az ország is jól tudja, hogy ezen küldöttség többségétől miféle javaslatokat várhat. Először is el lehetünk arra készülve, hogy a küldöttség nem fogja megtámadni, vagy ha kezdetben tenné is, utoljára mégis meghagyja a horvátok eddigi quótáját. Kifejtettük ismételve azon meggyőződésünket s ragaszkodunk ma is hozzá, hogy nem illeti meg semmiféle országnak közigazgatását, igazság- és közoktatásügyét az összes jövedelmeknek csaknem fele, s azt hisszük, hogy akkor is többet áldozunk a társországokért, mint a mennyi erőnktől tartósan kitelik, ha az eddigi quóta helyett csak 40 százalékban részesitjük őket és 60 százalék maradna a közös költségekre. De megvalljuk, kevés a reménynünk ahhoz, hogy a regnikoláris küldöttség ezen igazságos arányra fogja szoritani a horvátok quótáját.

Az „Egyetértés“-ben Verhovay szerint nem kevesebbről beszéltetik a világot, mint védés daczszövetségről Németország és Ausztria között. Érdekes, mulatságos historia. El lehet rá dudolni az „Álarczos bál“ dalát: „Lesz mit beszélni a városban.“ Mi azonban — már ő, Verhovay — mást is hisz. Hiszi, hogy a három császári szövetség fenáll és fenn fog állani tovább. E három császári szövetségen belől lefőzték Ausztriát eddig, le fogják főzni ezentul. El akarják hitetni, hogy a mumus fékezésére irányul a diplomacziai sakkhuzás, voltakép azonban a három császár önkény uralmi sakkhuzása Francziaország, a köztársaság ellen.

RÖVID DIALOGUS

dr. Brassai Sámuel rectori székfoglaló beszéde fölött.

Én. Ugyan mi nézetben van barátom uram, nagyérdemü tudósunk székfoglaló beszéderől?

Ő Azt tartom felőle, hogy fényes kirakat az, összeválogatva tudósunk széles tudományosságának, s még szélesebb olvasottságának gazdag tárházából.

Én Magam is ezen nézetben vagyok, azonban van rá egy pár észrevételem.

Ő. Barátom uramnak mindenre vannak észrevételei.

Én. Nem szeretem azt az önbizalmat (ily nagy tudósnál több szerénységet föltételezek) mely szerint üdvözitőnket akarja utánozni, a ki azt mondván: „Lázár jöjj ki“ a halottat talpra állitotta koporsójából. A mi tudósunk is azt mondja az életerőnek, ennek a halottnak, melynek nem csak kitünő orvosi tekintélyek, de a mai physiologia is már rég nem érezik pulsus ütéseit: „Lázár jöjj ki,“ s tudós ártatlanságában azt hiszi, hogy Lázár kijött sirjából; pedig dehogy jött, még meg sem mozdult koporsójában. Jeles tudósunk fölálitott batteriája nem elég arra, hogy a már rothadásba indult halottat életre galvánisálja. Másik megjegyzésem az, hogy tudósunkan is meglátszanak a vénülés nyomai.

Ő. Hogy állithat ilyet barátom uram, midőn tudósunk szellemi tekintetben még mindig fiatal.?

Én. Annyit mindenesetre megengedhet barátom uram, hogy izlésben legalább sokat vénült, a mi kitünik onnan, hogy a mi tudósunk régente, ifju hölgyeknek, szellemdús menyeskéknek kurizált: most javas vén asszonyoknak s kuruzsló banyáknak teszi a szépet.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. sept. 20.

— **A közeledő uj évnegyed alkalmából tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetéseiket idején megujitani sziveskedjenek. Nem hagyhatjuk ez alkalommal említés nélkül, hogy lapunk jelenlegi éjjeli megjelenésével bár tetemes költségeket okoz kiadó hivatalunknak, de az olyan olvasóra nézve kivált, a kinek sem tehetsége, sem ideje naponként az összes budapesti lapokat átolvasni, minden más lap felett a „Kelet“ különös előnynyel bir. Lapunk a jelenlegi menetrend mellett helyben s Erdély legnagyobb részébe a fővárosi lapokkal egyidejüleg sőt részben megelőzőleg viszi meg kivonatban ezek legérdekesebb közleményeit és vezérczikkeit; s e mellett ugyanakkor a „Kelet“-ben egy, az erdélyi részek érdekeit komolyan és lelkiismeretesen képviselő lapot veszen az olvasó.**

A „KELET“ előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	**16 frt**
Félévre	**8 frt**
Negyedévre	**4 frt**
Egy hóra helyben	**1 frt 50 kr**

Egyes szám ára 7 kr.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Veres Sándort, a székelykereszturi állami tanitóképezde gyakorlóiskola tanitóját, a hosszufalusi műfaragó tanműhelylyel kapcsolatos felső népiskola igazgatójává nevezte ki.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, Kolbenheyer Károly Arnold rajztanárjelöltet, a ragyszebeni állami főgimnasiumhoz rendes rajztanárrá nevezte ki.

— **Jakobi Jakabnak,** szinházunk derék karnagyának jutalomjátékául ma (szombaton) Morilja, ez a szép zenéjü vig opera kerül másodszor szinre. Jakobi ur teljes mértékben birja a közönség elismerését s igy megérdemli, hogy jutalomjátékán méltó figyelemben részesüljön azok részéről, kiknek annyiszor van alkalmunk szinházunk kiváló szakismeretü karnagyának működését méltányolni. Maga a ma másodszor szinrekerülő darab is gyönyörü zenéjével annyira megnyerte első előadáskor a közönség tetszését, hogy már ez okból melegen ajánlhatjuk a mai előadást.

— **A kolozsvári** lóversenyek tegnapi (szept. 19.) első napja nagyon csekély érdekeltség mellett folyt le. Bizony „tempi passati“ azok a szép napok, midőn a kolozsvári turfon ott volt, teljes számmal, az összes erdélyi aristocratia, a nézőtérről pedig fél Kolozsvár jó polgársága és messze vidékről beözönlő nagyszámu gentry nézte a nagyuri mulatozást és mulatott ő maga is csupa bontonból és hazafias lelkesedésből! Igen bizony! — mert akkor még azt is hazafiságból tettük, hogy kimentünk megnézni a „lófuttatást“ s ezáltal biztositni az egylet jövedelmének egy tekintélyes részét, de emelni a versenyek külső fényét és jelentőségét is. S hát még a versenyeket rendező erdélyi főnemesség! hogy csillogott, milyen pazar fénynyel jelent meg eme nagy nemzeti játékokon, hogy egész pompájában bemutassa magát maga-magának és a nagy laicus közönségnek! Bezzeg csak 10—15 év s minden oda. A nagy közönség sorai évről-évre ritkulnak, az érdekeltség csaknem teljesen kialudt, a vidékről még a közelből is alig rándul már be valaki a kolozsvári versenyekben gyönyörködni; de még maguk nagybirtokosaink, vagy hogy feudalis kifejezést használjunk: aristocratiánk is, különösen a hölgyek, évről-évre kevesebb számmal jelennek meg. Sőt még az u. n. sport-köröket is alig képviseli őt vagy hat ifju ember, a ki aristocratiánk soraiból még képes is, tud is megjelenni lovaival a gyepen. Aztán meg évenkint megjelenik a Királyhágón tuli részekből is egy-két szenvedélyesebb lóidomító és rendesen elveszi a mieink orra elől a legmagasb dijakat. Bizony „tempi passati!“ De ne keseregjünk a multak fölött, hanem referáljunk. Az érdekeltség, mely tavaly a kolozsvári lóversenyek iránt egyszerre csak emelkedett, az idén ismét egészen lelohadt: még tán egyharmad része sem jelent meg tegnap annak a közönségnek, mely tavaly. Pedig a legszebb nyári verőfény mosolygott le a versenytérre. Midőn valamely látnivalóra csekély közönség jelenik meg, rendesen a megjelentek is kisebb animositással szemlélik azt, mintha még annyiszor lennének. Tegnap is igy volt s az egész délután olyan „hangulat nélkül“ telt le, mintha a sport emberei épen ugy, mint a közönség, azt várta volna, hogy csak minél előbb vége legyen. Vége is volt hamar: két óra után jóval volt az első futás, s már 4 órakor robogtak vissza a kocsik. Egyébiránt a négy verseny közül a harmadik keltett egy kis izgalmat és várakozást, a többi három olyan monoton volt, mint egy dilletans-concert. Az egyes verseny eredménye, egyébiránt, im ez: Az első dijra (Erdélyi dij; begyült aláirás utján) három ló volt nevezve, de csak kettő állott ki a sikra: a br. Bánffy György ötéves sárga kanczája: Niniche és a br. Wesselényi Béla Melindája, a tavalyi versenyekről ismeretes győztes szép pej kanicza. Az elsőt a tulajdonos maga, a másodikat Jékei főhadnagy lovagolta. Távolság 4821 méter. Mikor a két ló megjelent a gyepen, már első látásra meg lehetett jósolni, hogy melyiké lesz a diadal. A két ló folyvást váltakozva száguldotta körül a pályát, hol az egyik, hol a másik előzvén meg társát egy-egy fél ló hoszszal. A védleges diadal azonban még is csak a Melindáé lőn, mely azonban csak egy lófejjel ha megelőzte a Ninichét, ki az általános várakozás daczára jól tartotta magát. A második futás már valamivel érdekesb volt 3000 franc volt a pályadij s öt ló volt rá nevezve. Ismét csak kettő állott ki: megint br. Wesselényi Béla háromévess Juditjával és br. Bánffy György 4 éves Sárkacsikójával Távolság csak 3216 méter, (kétszer a pályatér.) Elinduláskor Judit rugtat előre s folyvást vezet. Már mindenki csaknem neki adja a pálmát. Egyszerre a második tour harmadik fordulójánál a Sárgacsikó elibe vág a Juditnak; még alig száz méternyire van a czél. Mindakét jockey elkezdi korbácsolni lovát és — a Sárgacsikónak sikerül épen két lóhoszszal megelőzni vetélytársát. — Ez a verseny, mely éppen 5 perczig tartott, a vége felé egy kissé izgalomba hozta a néző közönséget, mely aztán a győztes br. Bánffy György urat és lovát zajosan megtapsolta. Minél több ló versenyzik, rendesen annál élénkebb és érdekesebb a verseny. Tegnap e tekintben a harmadik futás volt a legelső. A harmadik dijra (Hölgyek dija) négy ló volt nevezve s mind a négy kiállott a gyepre: gr. Teleki Gyula Honvéd-je (lovagolva a tulajdonos ifju gróf által), br. Wesselényi Béla Patkója (lovagolta egy közös hadseregbeli uhlanus-tiszt), gr. Teleki Tulipánja (l. Jékei) és br. Bánffy György Verulámja (l. a tulajdonos). Távolság 2010 méter. — Patkó kezdte a vezetést, de a többiek csakhamar eleibe vágtak, Tulipán és Verulám versenyezve az elsőségért, egyszer még a Honvéd is melléjök rugtatott. — A pálya vége felé Tulipánnak az a szeszélye kerekedett, hogy kivágott a pályatérről. Lovagjának sikerült a rakonczátlankodót visszatáritnie; de természetesen már meglehetősen tért veszitett volt. S okos gondolat volt tőle visszatérni, mert daczára a tetemes hátránynak, plane több lóhoszszal tudott diadalmaskodni versenytársai fölött, kik közül 2-diknak Verulám, 3 diknak Honvéd s Patkó csak utolsónak érkezett be. Tulipán annyira belejött volt a schwung-ba, hogy a mikor még jóval tul volt a czélon s győztesen rohant tova: nem tudott megállani és lovagostól belezuhant egy sánczba, s félig alája a lovagja. De egy percz alatt talpon voltak s minden komolyabb sérelem nélkül vonultak be az éljenző közönség előtt. Végül a negyedik dijra (200 db. tiz frankos arany) ismét csak ketten állitottak sikra két lovat, noha három volt nevezve: br. Wesselényi B. Vihar-a és gr. Festetich Pál Károlinája. A pessimista „erdélyi“ pátrióták előre megjósolták, hogy a „magyarországi“ ló fog diadalmaskodni. Ugy is lőn: Károlina láthatólag csak mókázott a Viharral, melyet mindegyre előre engedett egy kicsit, hogy röktön rá ismét meghaladja. Még a czélpontnál is visszatartotta a Károlinát a jockey, nehogy valamiképp nagyon megelőzze a Vihart. Nem is előzte meg sokkal, de megelőzte s biztositotta a 2000 frank nyereményt tulajdonosának.

— **Brahms** és Joachim hangversenyére a belépti-jegyek Stein János zeneműkereskedésében már kaphatók s az előjegyzettek kiválthatók. Ki nem váltott jegyek hétfőn túl értékesittetnek, az az másoknak adatnak el.

— **A közelebbről** elhunyt szinésznő: Váradi Albertné kis csecsemője, kit — mint emlitettük volt — Erdélyi Marietta k. a. örökbe fogadott, követte anyját a sirba: a kisded, fogadó anyja nagy bánatára, tegnap életgyöngeségben kimult.

— **Erkel uj operájára**, a „Névtelen hősökre“ szorgalmasan folynak az előkészületek. Ez operától nagy sikert várnak a szinház köreiben.

— A **háromszéki** házi-ipar egyesület választmánya f. hó 6-án tartott ülésében elhatározta, hogy az idei october 2-án s következő napjaiban S.-Szt.-Györgyön tartandó gazdasági gyülés és kiállitás miatt a szövő tanműhelybeli bennlakást és élkezést október 15-én kezdi meg, mely időre elnök főispán ur ő méltsga a választmány megbizása folytán a felügyelőnőt kinevezi s a szükséges kellékeket is egy bizottság beszerzi. A gyülésben a szövődei helyiségen az idén a város által végeztetni határozott épitkezés is, mint a lenkikészitő helyiség berendezése végre-valahára határozattá emeltetett s már a napokban meg is kezdődik, nem különben az idén az egyesület által kiadott magból termelt len beváltására deczember hónapja határoztatott. Felhivatnak tehát mindazok, kik a szövő tanműhelybe bennlakást és étkezést akarnak élvezni, hogy ez iránti kéréseket elnök főispán ur ő méltóságához e hó végeig adják be.

— **A „Nemere“** szerkesztője ellen intézett s velünk táviratilag tudatott támadásról az emlitett lap ezeket irja: „Botrányos orvtámadás intéztetett ma délben a piaczon egy falusi ember által lapunk szerkesztője ellen. E botrányos eset szomoru szinben tünteti fel közbiztonsági állapotunkat. A Boemelburg-féle támadásoknak, ugy látszik, akad párjuk nálunk is. A nemtelen bosszu ilyen nyilvánulásai maholnap lehetetlenné teszik, hogy biztonságban lépje át valaki küszöbét. Még nem lehet tudni, hogy a merénylőt vajjon saját indokai vezették-e e botrány elkövetésére, vagy másoknak szolgált bérenczül Az ellene meginditott vizsgálat — hisszük — ki fogja ezt deriteni.

— **Luther végrendelete.** A bécsi „Fremdenblatt“ a következő levelet közli: T. szerkesztő ur! Lapja ma reggeli számában az „Egyetértésből“ átvett egy közlemény van „Luther végrendelete“ czim alatt, a melyből kitünik, hogy a magyarországi evang. egyház egy értékes ereklyének, Luther eredeti végrendeletének birtokában van, a melynek hitelessége e czélra kiküldött bizottság által kétségtelenül constatáltatik. Mivel a bizottság, mint a nevek mutatják, kevésbé szakemberekből, hanem inkább ünnepelt parlamenti szónokokból áll, mint történész bátorkodom megjegyezni, hogy Rankenek fáradhatlan kutatásai a reformatió történetéről szóló művében, ki van mutatva, hogy az egyedüli, Luther által saját kezüleg irt végrendelet jelenleg a heidelbergi könyvtárban van, a hol azt most is üveg keret alatt mutogatják a látogatóknak; továbbá, hogy a magyarországi evang. egyház birtokában állitólag levő eredeti végrendelet nem Luthertől, hanem az ő tanitványától Honterustól, egy brassói szásztól származik, a ki a reformatiót Erdélybe vitte s a ki Lutherrel barátságban volt. A mint t. i. 3 évvel Luther halála után 1549-ben Honterus Németországban utazott, hogy nagy tanitójának és barátjának sirját a wüttembergi vártemplomban felkeresse, Luther özvegye az erdélyi szászok által küldött ajándékérti köszönet fejében megengedte Luthernek akkor még kezei közt lévő eredeti végrendeletéről másolatokat venni, hogy azt az elhunyt barátainak s elvtársainak emlékül vihesse. A másolatok kéziratainak s elvtársainak hasonlatossága Luther kéziratához onnan származik, hogy a 16-ik században általános szokás volt eredeti kéziratok lemásolásánál azokat a leghüségesebben utánozni. — Tisztelettel Reusz Károly. Bécs, 1979. szept 16. — Luthernek a magyarországi ág. ev. egyház birtokában levő ezen végrendeletéről, melyek eredetiségét fentebbi levél kétségbe vonja, a „N. P. Journal“ ma ujabb adatokat közöl. Luther összes müveinek nehány kiadásában végrendelete is benn van, de tény, hogy az ezekben közölt szöveg sok tekintetben inkorrekt. Az eredetiről készitett első másolat hemzseg a hibáktól, hasonlóképen tehát az erről készitett példányok. Az egyetemes konvent birtokában levő példány Luther első authentikus szövegü végrendelete. Különben a kézirat, melyet Schwarz Mihály eperjesi lelkész ajándékozott a konventnek, nagyon jó karban van. Luther irása szilárd s szabályos, ugy hogy csak az első sorokat lehet nehezen olvasni. A végrendeletet három tanu irta alá. Melanthon Fülöp, Cruciger Gáspár s Bugenhagius János, kik bizonyitják, hogy az okmány „Reverendi Domini Doctoris Martini Lutheri praeceptoris et patris nostri carissimi“ saját akarata, szavai s kézirata. Az első aláirásból következik, hogy Luther nagy barátja nem Melanchtonnak, hanem Melanthonnak irta magát.

CSARNOK.

PÁRISI VÁZLAT.

A tánczvigalom.

(Töredék.)

A mama zongorájához ül; az ablak-redőnyök le vannak bocsátva, de a nyitott ablakon át falun a déli órák szokott zajának halk moraja hallszik be; a nagy szalonban kellemes hűs és nyugalom van, az egész ház csendes. Az első, még halkan és hanyagul kicsalt zene-hangok mintegy gyöngéden hivogatnak, a mint átrezgik s betöltik a tágas házagot; a gyermekek játékukkal elfoglalva, egyik ablakmélyedésben guggolnak; majd mozogni kezdenek, a két fej egyszerre emelkedik föl, s kiváncsi és elégült tekintettel keresik föl a zongora előtt ülőt.

Feri ujját ajkaihoz emelve zajtalanul áll fel, Mimi folytatja halk dudolását, hogy elringassa babáját, s a közben lehúzza a bábu czipőit.

Feri közeledik a zongorához, kezében papirlegyezőt tart, melyet elmerült arczczal lenget alá s föl. Egész lelkével a zenehangokon csüng, elmélyedve hallgatózik; a gyöngéd, komoly dallam hangosabbá lesz, részletei kiemelkednek; a gyermek lassan halad előre, majd nagy ovatosan egy kis törpe széket tol közel, jó közel a zongorához, s leül reá.

Az anya, ki hallotta jöttét, fejét feléje forditja, s nyájas mosolyt vált a kedves kis emberkével; ez megérti, hogy szabad ott maradnia. Szép, tiszta tekintete, a valódi romlatlan lelkek e drága tüköre, felváltva függ a zongorázó kezeken, s az anya kedvelt vonásain.

Kezeiben tartott papir-legyezőjével, kitartóan akarja verni az ütenyt; ajkai félig nyilnak, ifju lelke egész tuláradó heve lecsillapul; elringatózik s odaadással élvezi a lágy zenehangokat, melyek egészen elbájolták. Olyan jól lehet zenélni, mikor az embert ily áhitattal hallgatják.

A terem tulsó felében ez alatt Mimi is megint felütötte szőke bodros fürtökkel elboritott kis fejecskéjét, mely ugy ragyog, mintha fénykör venné körül; előre hajlik, nyugtalanul mozog, aztán hirtelen fölállt s nevetésre nyitva vidám mosolyó ajkait, mozgékony lábacskáival elkezd egész komolysággal forogni a kedves dalhangok után, maga előtt ugráltatva kis lányát is. Halad körben forogva, majd megkerülve magában: „Én tánczolok, tánczolok . . . Jer te is tánczolni Ferikém.“ Ferencz a leghatározottabb tagadó mozdulattal rázza fejét, de a kis leány már nem figyel reá, most azzal foglalkozik, hogy megverje bábuját, a miért egy székbe belecsapódva, szegényke fején jókora sérülés esett. Az anya meghallja az apró kezek csattanós ütéseit:

Hirtelen hátra fordul s kérdé mi történt? Ekkor a varázs megtörik; a szelid Mendolssohn-hangok kirepülnek az ablakon.

Ferencz egyetlen ugrással leszáll kis kerek székéről, s atyja térdére könyökölve, kérdi tőle: Mamácskám nem fárasztja el ujjaidat? s mintegy megkisérlendő, végig huzza ujjait a billentyükön, erőteljes kezecskéivel borzasztó hangokat csalva ki a hangszerből.

E zene már Mimit is elragadja, ugrik, szökik, kiáltoz, s körülfutja a szobát; aztán lihegve kimerülve, pirosan, mint a rózsa, gomolyként hömpölyög a kitárt karok közé, melyek készek őt, befogadni. Egyszerre Ferinek lelkesült gondolata támad, oda hagyja a zongorát s egyenesen megállva anyja előtt, nyugodt hangon igy szólt. Mama tánczoljon velünk egy kicsit; mondjon igent mama, kedves édes jó kicsi mamám; és a két gyermek édesgetik őt s hő csókok boritják el arczát, szemeit, homlokát, ajkait, s türelmetlenkedő kezek irgalom nélkül huzzák vonják őt ruhaujjánál, szoknyájánál fogva, vágyuk egész hevével csüngve rajta.

— De hisz igen meleg van.

— Én azután legyezni foglak mama; s Feri egész diadallal lebegteti szép legyezőjét; az anya enged; gyermekei a szoba közepére vonják őt.

— Egy négyes! — kiáltanak.

Az anya énekel, a lányka megragadja kezét, Ferencz a szembenes. Megindulnak, „a nők előre!“ kiáltják, s tiszta csengő nevetés a válasz mindenre. Mimi ruháját ékesen fogva ugrik, ugrik oly magosra, hogy le is esik bele. Feri a magános lovag szerepét félig merész, félig félénk mozdulatokkal végzi, szemeivel mindig azon tekintetet követve, mely lelke tükörét képezi s midőn anyjához érkezik, örvendező könnyed taglejtéssel nyujtva kezét a forgásra. Melyik táncz, vigalom folyt le, valaha, vidámabban? A táncz végeztével az anya egészen kifáradva, nem győzve tovább a mulatságot, leül a szőnyegre, Feri legyezi, legyezi őt, s a tánczosnő eltikkadtan hunyja le szemeit. De gyorsan felébresztik, csókokkal halmozva el arczát, száját.

Most az ajtó megnyilik, az atya lép be rajta.

— Mi történik itt? kérdi nevetve.

S Feri fáradtságtól egészen eltikkadt, kedves hangján igy felel:

— Csak az, kis papa, hogy mama bált rendezett számunkra.

Érték- és váltófolyam.

1879. szeptember 18.

Magyar aranyjáradék	84.90.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	—.—.
„ „ „ 2 „	—.—.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „	84.25.
„ „ állami kötvény 1876 év	74.75.
„ vasuti kölcsön	111.70.
„ földtehermentesitési kötvény	88.25.
temesi „ „	84.50.
erdélyi „ „	86.25.
horv. slavon „ „	88.—.
magy. szőlődézma váltság „	—.—.
Oszt. egységes államadósság papirban	67.80.
„ „ „ ezüstben	68.85.
„ aranyjáradék	81.40.
1860. államsorsjegy	152.50.
Oszt. nemzeti bank részvény	829.—.
„ hitelrészvény	261.75.
magyar. hitelbank	252.—.
Ezüst	—.—.
Cs. k. arany	5.60.
Napoleond'or	93.65.
Német birod. mark	57.85.
London	117.85.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Kedden, folyó hó 23-ikán a városi vigadóban tartandó

Brahms és Joachim

HANGVERSENYÉRE

a belépti jegyek már kaphatók, előjegyzettek is kiválthatók.

Hétfőn tul ki nem váltott jegyek másoknak fognak eladatni.

Stein János

zeneműkereskedése.

! Verne legujabb műve !

Les tribulations d'un Chinois

en Chine

par

JULES VERNE.

Ára 1 frt 80 kr.

Kapható Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében.

Stein János

zeneműkereskedése Kolozsvárt.

Zeneműkereskedésem, mely a zeneirodalom terén történő legujabb mozzanatokat figyelemmel kiséri és azzal folyton lépést tart, utóbbi időben anynyira tul lett halmozva ujabb és jeles zeneművekkel, hogy kénytelen vagyok azokat hely szűke miatt

rendkivül leszállitott áron elárusitani.

20 darab különféle zenemű leszállitott ára, zongorára, közöttük szalondarabok, tánczok, klasszikusok sat. sat.

10—15 frt. boltiár helyett csak 2 frt.

Vidéki megrendelések utánvétellel azonnal és pontosan teljesittetnek.

Mindennemü zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve.

A legujabb zenedarabok azonnal kaphatók és szivesen küldetnek házhoz, vagy vidékre választás végett.

Stein János

zeneműkereskedése Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **1324.** — 1879. (330) (3—3)

Árverezési hirdetés.

B.-Hunyad mezőváros tulajdonát képező, egész éven át gyakorolható korcsomajog, a piaczon, két szobából álló korcsmaház és felszerelményeivel, két jó pinczével **folyó évi october 22-kén d. e. 9 órakor,** a város házánál tartandó nyilvános árverezésen 1880. év januárius 1-től kezdődő három egymásutáni évre haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 1362 frt, — árverezési feltételek a községi irodában megtekinthetők.

B.-Hunyadon, 1879. september 8-kán.

MÁTYÁS FERENCZ, v. biró.

MÁRTON JÁNOS, jegyző.

☛ !Csaknem ingyen! ☚

A nem rég megbukott nagy angol britannia-ezüst-gyár csőd-gondnokságától utasitást kaptunk, hogy a raktárunkan levő összes britannia-ezüst árukat, a szállitás és a munkadíj ¼ részének csekély megtéritése mellett adjuk el.

Csak 6 frt 75 kr. beküldése, vagy utánvétele mellett, mint a szállitási díjaknak Londonból Bécsbe és a munkadíjnak csekély megtéritésére, mindenki a következő czikkeket kapja a valódi érték negyed részeért, tehát **csaknem ingyen**, u. m.

6 darab kitünő jó **asztali kést**, britannia-ezüst nyéllel, valódi angol aczél pengével.
6 darab legfinomabb **villát**, britannia-ezüst egy darabban.
6 darab nehéz britannia-ezüst **évőkanalat**
6 darab britannia-ezüst **kávéskanalat**, legjobb minőségü.
1 darab tömör britannia-ezüst **tejmerőt.**
1 darab nehéz britannia-ezüst **levesmerőt.**
6 darab britannia-ezüst **pallót.**
6 darab angol **Victoria-tálczát**, finomúl zamánczozva.
2 darab hatásos britannia-ezüst **gyertyatartót.**

Mind-e 40 darab, melynek ára eddig 25 frt. volt, most mind a 40 darab ára összesen **csak 6 frt 75 kr.**

40 darab. Mind-e 40 darab tárgy legfinomabb britannia-ezüstből készült, mely egyetlen a világon létező fém, mely örökké fehér marad s a valódi ezüsttől még 20 évi használat után sem lehet megkülönböztetni, **a miért kezességet vállalunk.**

Czim és a cs. k. osztrák-magyar tartományok egyedüli megrendelési helye:

General-Depôt der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:

BLAU és KANN, Bécs, I. Elisabethstrasse 6. sz. (280) (8—12)

☛ **Csak a valódi dr. Popp-féle** ☚

Anatherin-szájviz

(188) a legjobb és legbiztosabb (2—2)

GYÓGYSZER

folyton vérző foghús, csúzos fogfájdalom és fogképződés ellen.

A hamisitott Anatherin-szájviz hatásában káros, mert a beteg állapotát csak fokozza.

„Számos gyógyszerrel nem voltam képes folyton vérző foghúsomat, a csúzos fogfájdalmat és folytonos fogképződést meggyógyitani, mig végre a magasztalt Anatherin-szájvizet megkiséreltem, mely nemcsak a nevezett bajokat elháritotta, hanem fogaimat mintegy ujból feleleventette, s a dohánybűzt elűzte. Ennélfogva ezen vizet, mint megérdemli, nyilvánosan megdicsérni s dr. POPP cs. kir. udvari fogorvos urnak a legforróbb köszönetet szavazni, kötelességemnek tartom."

Baron **Blumau**, s. k.

Kapható: **Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hintz Gy: Biró J., Valentini és Széky M. gyógyszereszeknel és Csapó S. kereskedésében.** B.-Hunyadon: Holczer, gyógysz. Beszterczén: Fleischer, Tergovits Ed., Scholtesz gyógysz. Bethlenben: Bernádi, gyógysz. Brassóban: Schuster gyógysz., Jekelius gyógysz. Déésen: Róth Pál gyógysz., Déván: Lengyelnél. Gy.-Szt.-Miklóson: Bogdán gyógysz. Gy.-Fehérvárt: Miheles, gyógysz., Fröhlich gyógysz. Lekenczén: Scheint Fr. gyógysz. Magyar-Láposon: Breuer P. gyógysz. M.-Vásárhelytt: Jenei A. gyógysz. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen: Folbert, Breckner C. gyógysz. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógysz. N.-Szebenben: Müller gyógysz. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr. Sz.-Ujvárt: Placsintár és fia gyógysz. Szász-Régen: Schäser F. gyógysz. Szászvárosont Fuhrmann, gyógysz. Reckert C. gyógysz. Segesvárt: Fr. Teutsch J. B., Misselbacher. S.-Szt. Györgyön: Csutak testvérek, Ötvös és Beteg. Tekében: Waguer, gyógysz. Tordán: Wolff, gyógysz. Trajanovits gyógysz. Zilahon: Weiss gyógysz.

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászon-raktára

KOLOZSVÁRT,

(bel-középutcza, kisegitő alatt.)

Kül- és belföldi nagy kereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezesség mellett,** legjutányosabb áron valódi árukkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.

Férfi szines-ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó szintartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.

Szines és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.

Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és **kézelők** 4 rétü legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi szines-szélü selyem, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.

Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 rrtig. (387—8) (93—*)

Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 frtól, 5 frtig.

Női háló reklik, 1 frtól, 5 frtig, fökötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.

Női alsó-szoknyák és **nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.

Női piquet reklik, nadrágok és **szoknyák,** 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny neczek. gyapju és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legujabb szerkezetü **esőernyők,** 1 frt 40-töl 15 frtig.

Fehér és szines **harisnyák,** gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.

Legujabb **nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glacé kesztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok sat,** legjutányosabb árban.

Fehér és szines-asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madepolán,

szines ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtáju chiffon, creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 1.55 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czérnák, ujjon szülöttek részére fökötők, téklik és takarók sat.

Továbbá elvállalnk kiházasitás, vagy magán szükségre kivánt fehérnemüek pontos elkészitését; kitünö szabás és jó összeállitásra legnagyobb figyelem van forditva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza papir szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelőségemre azonnal teljesitek, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégitő az érte fizetett összeget vissza szolgálom, vagy másokkal kivánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgája:

Sárga Kristóf.

Árverezési hirdetés.

Száraz-Ajta (Háromszékmegye) egyházközség csere-erdejéből 4000 darab 19 és azonfelüli czolos (49 cm. cserefát), Száraz-Ajtán **folyó év october-hó 9-kén d. e. 10 órakor** kezdődőleg árvereztet.

Kikiáltási ár 16,000 frt.

Árverezni szándékozók, a kikiáltási ár 10% az-az 1600 frtot bánatpénzül előre letenni kötelesek, — egyebekre nézve pedig a feltételi pontok alatt irt megyegondnoknál bár mikor megtekinthetők.

Száraz-Ajta, 1879. september 15.

(334) (1—3) JÓZSA GERGELY, m. gondnok.

Sérvésben szenvedők

bérmentes megkeresésre bérmentesen úgy közvetlen, valamint az alábbi raktár által megkapják **Sturzenegger Gottl. (Herisau.** Svájczban) **altesti sérv kenőcsének** kimeritő használati útasitását. E mellé egy sereg teljesan meggyógyult kitünő bizonyitványa és hálairata van mellékelve. Szállitás minden országba. A kenőcs ára: 3 frt 20 kr. fazekanként. Kapható:

(335) **FORMÁGYI FR.** (1—8)

„Szt. Máriához" czimzett gyógyszertára által **Budapesten.**

Stein János

magyar királyi egyetemi nyomd. könyvkereskedésében

Kolozsvárt

a magyar királyi egyetem összes tudomány-karánál használandó mindenféle egyetemi tan- és segéd-könyvek

jutányos áron kaphatók.

☛ Könyvjegyzékek a tudományos irodalom minden szakából ingyen és bérmentve.

---

(315) (4—*)

☛ Nürnbergi diszáruk, lovagló- és vadász-kellékek, lát- és illatszerek, dohányzó készletek.

ŐSZI IDÉNYRE

legujabb posztó-, filcz-kalapok fiuk és urak részére.

Fiu-kalapok darabja . . . 1 frt 20 krtól, 3 frt 20 krig. ‖ Uri-kalapok darabja . . . . 1 frt 80 krtól, 5 frt 50 krig.

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CZIPŐK

legnagyobb raktára.

1 pár gyermek-czipő, bőr vagy brünel 1 frt 60 krtól, 3 frtig. ‖ 1 pár női-czipő, posztó, bőr vagy brünel 3 frt — krtól, 5 frtig.
1 pár férfi-czipő . . . . . 6 frt — krtól, 9 frtig. ‖ 1 pár fiu-czipő . . . . . 3 frt 60 krtól, 4 frt 50 krig.

CSAPÓ SÁNDOR

nagy árutárlata Kolozsvárt,

főtér, „Nemzeti szálloda alatt.

☛ Vidéki megrendelések legpontosabban teljesittetnek. ☚

UTAZÓ KELLÉKEK

1 darab női kézi táska, vászon- vagy bőrből 90 krtól, 10 frtig. ‖ 1 darab uti bőrönd . . . 1 frt 50 krtól, . . . 20 frtig.
1 darab kézi uti táska, bőr- vagy vászonból 2 frtól, 20 frtig. ‖ 1 darab uti faláda . . . 4 frt 20 krtól, . . . 18 frtig.
1 darab uti nyak-táska . . . . . 2 forinttól . . . . 8 frtig.

DITMÁR R.

nagy petroleum-lámpa raktára; — függő közönséges, finomabb éttermekben; — asztali-, konyha- és falilámpák gyári árakban.

Iskolai kellékek

fiu- és leány-gyermekek számára.

Iskolai könyvtáskák leánykáknak . . . . . 50, 60 70 kr., egész 2 frtig.
Iskolai könyvtáskák fiuknak . . . . . 55, 60, 70 kr., egész 1 frt 50 krig.

Rajzeszközök 1 frt 20 krtól 4 frt 50 krig.— Festékek dobozban 6 krtól egész 2 frtig.— Toll-szekrények bádogból 20, 40, 50 kr., fából darabja 5 kr.— Tenta-tartók, zsebben hordhatók 20 kr. 1 frt 20 krig.— Zsebkések nagyválasztékban 15 krtól egész 6 frtig.

Mindenféle háztartás és konyhaeszközök, aczél-áruk, gyermekjátékok, Thonet-féle székek, fauteuilek és kanapék hajtott fából.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.